

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

8. De desperatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

Eccli 2. Sed è plurimis pauca proferamus, quibus hæc duas virtutes arctissimè sibi deuinctas agnoscamus. Et metuentes Dominum, inquit Sapiens, sustinete misericordiam eius: & non desectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis Dominum credite illi: & non euacuabitur merces uestra. Qui timetis Dominum, sperate in illum, & in oblectationem ueniet uobis misericordia. Ecce quàm disertè & ordinatè, à metu ad patientem expectationem, ad fidem, ad spem, ad oblectationem, ob misericordiæ copiam uobis uiam munit. Sed ne solus eat, qui satis fuerat solus, addamus huius virtutis experientissimum Dauidem: Qui timet Dominum, inquit, sperauerunt in Domino, adiutor eorum & protector eorum est. Secundùm altitudinem cali à terra, corroborauit misericordiam suam super timentes se. Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognouit figmentum nostrum. Misericordia Domini ab æterno in æternum super timentes eum. Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet, & saluos faciet eos. Beneplacitum est Domino super timentes eum, & in eis qui sperant super misericordiam eius.

*Psal. 113.**Psal. 102.**Psal. 144.**Psal. 146.*

Quibus è uerbis penitiùs introspectis, non tantùm ita fieri, sed quomodo & cur fiat, cõiectare licet. Timor enim nos nobis exhibet quales uerè sumus, pauperes, nudos, imbelles, ignauos, omnium rerum egenos, aspectu què summi regis indignos, cui tamen propria est beneficentia, misericordia, largitas in eos qui suam solius largitatem præstolantur, ac propterea quo nos pauperiores agnosceamus, eo munificentiorum illum expectamus, & quoniam nouit amarè que figmentum suum, talem etiam cum experimur. Sed hæc magis è dicendis patebunt.

CAPUT VIII.

De desperatione.

CRudelissimam, & maximè abominandam hanc belluam obiter detestemur, ut tanto longiùs ab ea recedamus, & spes nobis tanto gratior ardeat. Nemo, ut breuiter, ac neruosè Dumienis Episcopus, se mutat, qui se mutari desperet. nec enim ad ea, quæ fieri non possè creduntur, conatum adijciet quisquam. Et D. Bernardus, Desperatio sibi omnem malitiæ uendicat confirmacionem. D. autem Augustinus, Quisquis non credit dimitti sibi posse peccata, sit deterior desperando, quasi nihil illi melius, quam malum esse remaneat. Quæ acutissimi Doctoris tanto diligentius excussa docet, ex quantulacumque desperatione peiorem tamen semper uinumquemque reddi. Etenim variè desperatur, de æterna nempe salute consequenda, de perfectioris instituti formula lectanda, de aliqua uirtute comparanda, superando uitio, nobili aliqua uirtutis actione peragenda, ingenti cruciatu uel peracri morbi dolore per diu fortiterq; tolerando: at in his & id genus plurimis quicumque desperat, deterior fit, animum despondet, iamque nihil sibi reliqui

Mar. Dum.
l. de Moribus.
hom. 37. in
Can.
de doct.
Christi lib. 1.
c. 18.

reliqui putat, quàm vt ad inferiora confugiat, virtutis altiorem tramitem relinquat, omniq; conatu ac repugnandi cura deposita, non assurgat, non contra audentior eat, non sibi viam vi aperiat, sed ignauè feratur in præceps, risus & fabula hostibus, quos vincere voluisse, fuerat vicisse, at victus est, quia non satis voluit vincere. Bone Deus, quanto id futurum est probro, quàm acerbò, sed inutili luctu!

Verissimè igitur dixit S. Chrysostomus, *Nullare magis quàm desperatione desipimus*: quare simul probat desperantes loqui stulta, insulla, parumq; sibi constantia, quæ ab amentia, atq; desperatione profecta sint, meritò dubites; superbi sunt, & contemtissimi, audaces & timidissimi. Id verò, animo non secus atque corpori, euenire docet: vt enim hoc nostrum corpus, pertinaciore perturbatione naturæ, ab æquali temperatione deiectum, in varias & aduersas morborum ægrotationes incidit, & modò caloribus nimijs aestuat, modò tremulis frigoribus impallefcit: ita profus animus vbi humilitatis & spei præsidij obsepiti defuerit, in suas & ipse labitur ægrotationes, quas insanitatem aut insaniam dicere maluerunt, nihilq; illi animo constat, turgescit vanitate, superbia inflatur, formidine contrahitur, desperatione torquetur, neq; iam sui compos perseverat: tumet, inflatur, & momento euanescit, bullarum instar, quæ inaniter inflatæ ipsa sui inflatione in auras inanescunt, vel etiam stapparum instar, quæ ad moto igne latè collucet & turgescunt, at suo illo splendore ascititio in pertenuis cineris puluisculos eunt. Hinc est inimico nostro perfamilia vt varias desperationis cogitationes immittat, quibus omnem in Deum spem excludat, quæ (vt idem Sanctus loquitur) iuta est anchora, substantia vitæ nostræ, manudictio in Deū, perditarum animarum salus: *Spe enim salui facti sumus*, ait quidam. Hæc est enim fida & aurea catena, è summis cælis in ima terrarum demissa, quam si forti manu cōstanter strinxeris, te huius vitæ fluctibus ereptum, tutissimæ calorū stationi importabit, & securum beatæ perēnitati consecrabit: at si molliore animo fractus fatiscis, & solutis manibus catenam dimittis; heu! cōtinuò, decidis, præcipitaris, & miseriarum profundo immergeris: relictoq; tam humilis & mansueti Domini mandato, tyranni, & nostram salutem sine fœdere impugnantis, atrox imperium sustines; benigno iugo dissipato, abiectoq; leni onere, illorum vice, ferreis vinculis collum infertasti, lapidem insuper molarè de tua ipsius ceruice dependisti, in eamq; te vltiò necessitatem induisti, qua perpetuò te ipse in deteriora virgeas. Cui deest fiducia, illi & relipiendi & salutis sublata spes omnis est: ianuam sibi vitæ obserauit, & ad curriculum aditū præclusit. Quapropter nihil æquè tentat, nec aliunde victoriã certius expectat hostis animarū, quàm in vniquã nostris animis hanc diffidentie persuasionē inseruerit: vbi enim id cōsecutus fuerit, nihil est cur nos oppugnare pergat, ipsi nos oppugnamus, iacemus, ruina nostra involuimur, & miserò esse delectat, adeoq; à reluctandi consilio absumus, vt illis ipsis molestis vinculis, volentes, nolentes, grauius implicemur.

*Ibid. mul-
tis in ser-
u. flu.*

At quæ tandem est, inquit idem vir sanctus, desperationis, feræ tam imma-
nis, mater & radix? Ignauia, quam etiam eiusdem altricem non immeritò dix-
eris, quemadmodum & in cadauere vermiculos gignit tabes, genitiquæ tabem
adaugent. Ignauia desperationem parit, desperatio ignauiam magis auctibus
ampliolem facit, iterumque hæc adaucta dum execrabiles augmenti vices de-
sperationi rependit, ac deinceps vna alteri suffragari non desinit, mirum quan-
tum vtræque confirmantur, viresque, non iam humanis viribus, sed præpotenti
solo diuino auxilio superabiles acquirunt. Numquam, ait D. Chrysoſt. qui non tor-
pescit, in desperationem proruet; neque qui alitur spe bona, aut qui expectationem salutis
non abdicat, in socordiam delabitur. Par istud peccatum dissipat, & iugum confingit. Ita
ille, cuius est verbis, aduersus ignauia vitium pessimum, multa dicendi daretur
occafio, nisi & properandum nobis esset, & crederem infanda & detestanda e-
iusmodi prole agnita, nihil esse, quod aduersus matrem grauius, aut exosius ex-
cogitari queat. Addam tamen, ignauiam hanc non qualemcunque, sed eam so-
lam videri, quæ matre superbia, seu sui ipsius fiducia ortum duxit: sicut enim vsu
venire solet, vt postquam superbiorum, resistente Deo, consilia malè cesserint,
de sua prudentia, quam vsque aded elusit euentus, meritò diffidant, eumque
nusquam aliò quàm ad se ipsos respectent, exanimati iacent, & frustrati conatus
dolorem ac ignominiam non ferentes, ignaua consternatione desperant. Et
hoc ipsum est, quod Isaias Propheta proclamatur, *Va filij desertores, dicit Dominus, ut
faceretis consilium & non ex me, & ordiremini telam & non per spiritum meum:— spe-
rantes auxilium in fortitudine Pharaonis, & habentes fiduciam in vmbra Aegypti. Et e-
rit vobis fortitudo Pharaonis in confusionem, & fiducia vmbra Aegypti in ignominiam.*
Jerem. 17. Quod ipsum apertissimè alter; *Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit car-
nem brachium suum, & à Domino recedit cor eius. Erit enim quasi mirica in deserto, &
non videbit, cum venerit bonum: sed habitabit in siccitate in deserto, in terra saluginis &
inhabitabili. Benedictus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia eius. Et erit
quasi lignum, quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas, &
non timebit cum venerit aestus. Et erit folium eius viride, & in tempore siccitatis non erit so-
licitum, nec aliquando desinet facere fructum.— Ego Dominus, scrutans cor, & probans re-
nes: qui do vnicuique iuxta viam suam, & iuxta fructum adinventionum suarum.*

*ep. 46 ad
Rufinum.*

Ecce quàm pugnantia ad vtramque hanc fiduciam sequuntur, & quis non
agnoscat iustissimè à Deo destitui, qui Deum destituit prior, seque solo maluit
niti. quo quid dementius fingi potest? Sanè D. Hieronymus; Nihil tam offendit
Deum, quàm desperatione meliorum herere prioribus. Licet & ipsa desperatio, incredulita-
tis indicium sit. qui enim desperat salutem, non putat futurum esse iudicium: quod, si me-
tueret, utiq; bonis operibus se iudici prepararet. Potestne verius aliquid dici? quis iu-
dicem timet reus, & iudicio, vel innocentia argumenta non præparat, vel mi-
serationis non extundit affectum? ô magnam desperantis amentiam! Iustum &
seuerum reformido, inquis, ideoque despero: sed heus tu, si times, quidni placare

re tentas: desperatio ista tua, placat, an grauius iritat: meliorem, an peiorem reddit causam tuam? aliquid noui boni, an potius grauissimi mali adiungit? conciliat, an auerfiosem efficit iudicem? ô, si dignè misericordiæ ipsius immensitatem perpendifles! audi amicam, & pænè supra fidem clementem reuocantis inuitationem, Fornicata es cum amatoribus multis; tamen reuertere ad me, dicit Dominus, *lerem. 3.* & ego suscipiam te. — polluisti terram in fornicationibus tuis, & in malitijs tuis: — frons mulieris meretricis facta est tibi; noluisti erubescere. Ergo, saltem amodo voca me: Pater meus, dux virginitatis mee tu es: numquid irasceris in perpetuum, aut perseverabis in fine? Ad quæ verba exclamat D. Hieronymus, O clementia Dei, ô nostra duritia! dum *eadem epist.* post tanta scelera nos prouocat ad salutem; & ne sic quidem volumus ad meliora conuertere! Utinam, vel saltem coronam nobis texeremus pœnitentiæ, quam imponeremus capiti, & assumeremus pennas columbæ, & volaremus, & in foraminibus petræ, in vulneribus Domini requiesceremus, & clementissimo reconciliaremur patri!

Quem in sensum excellit profectò Bernardus, & rem totam ita ob oculos ponit, vt eum audire incundum sit futurum: *hom. 38. in Cant.* Quid Dei ignorantia parturit: inquit, quid nisi desperationem: sed quomodo dicamus: Fortè aliquis reuersus in se, displicens sibi in omnibus malis quæ fecit, cogitansq; respiscere, & redire ab omni via mala, & carnali conuersatione sua, si ignorat quàm sit bonus Deus, quàm suavis & mitis, & quàm multus ad cognoscendum; nonne sua carnalis cogitatio arguet eum, & dicer, Quid facis? & vitam istam vis perdere & futuram? peccata tua maxima sunt, & nimium multa: nequaquam pro tot & tantis, nec si te excories, sufficies satisfacere: complexio tenera est, vita existit delicata, consuetudinem difficilè vinces. Pro his & similibus desperatus resilit miser, ignorans quàm facillè Omnipotens, qui neminem vult perire, cuncta ista dissolueret; sequiturq; impœnitentia, quæ est delictum maximum, & blasphemia irremissibilis; ipse verò aut conturbatus nimia tristitia, absorbetur & fertur in profundum, minime vt iam consolationem recipiat emerfurus; sicut scriptum est, *Prou. 18.* Impius cum venerit in profundum malorum contemnit, aut certè dissimulans, & sibi qualicumque verisimili blandions ratione, reuocat se irreuocabiliter in seculum, ad persfruendum & deliciandum in omnibus bonis eius quoad licuerit: cum autem dixerit Pax, & Securitas, tunc repentinus ei superueniet interitus, sic *1. Thess. 5.* ut dolor in vtero habentis, & non effugiet. Ita ergo & de ignorantia Dei vnuerse malitiæ consummatio venit, quæ est desperatio. Apostolus dicit, quod ignorantiam Dei quidam *1. Cor. 15.* habent: Ego autem dico omnes ignorare Deum, qui nolunt conuertere ad Deum: neque enim ob aliud proculdubio renuunt, nisi quia grauem & seuerum imaginantur, qui pius est; durum & implacabilem, qui misericors est; ferum & terribilem, qui amabilis est: & mentitur iniquitas sibi, formans sibi idolum, pro eo quod non est ipse. Quid timetis modica fidei? vt peccata nolit remittere: sed affixit ea cruci cum suis manibus, quod teneri, & delicati estis? sed ipse nouit figmentum nostrum, quod malè assueti, & ligati peccandi consuetudine: sed Dominus soluit compeditos, fortè ne iritatus immanitate & multitudine criminum cunctetur porrigere manum adiutorij: sed vbi abundauit delictum, superabundare & gratia con-

fuenit.

suenit. an de vestimento solliciti estis, vel cibo, ceterisque, corpori vestro necessariis, & propter ea cunctamini relinquere vestra: sed scit quia his omnibus indigetis. Quid vultis amplius, quid iam impedit à salute: sed hoc est quod dico, Deum ignoratis, sed nec creditis auditui nostro. Vellem vos vel expertis credere, quia nisi credideritis non intelligetis. Verè ita est, beneque ab his duobus sanctissimis Patribus obseruatum, desperatione fidem elidi; cum autem salutis & bonorum ac virtutum omnium fundamentum sit fides, hinc apertè consequitur à desperatione, vt boni omnis depopulatrice & vastatrice potentissima, quam longissimè esse recedendum. Vt filijs dissidentia, qui nati filij ira, ipsi sibi iram in furorem, virgam in baculum, imò in malleum, diabolica obstinatione conuertunt.

*Bern. hom.
69. in Cant.*

*lib. cont.
pusill.*

*serm. 1. in
psal. Qui
habis.*

Sed tristioribus his ommissis ad alia iucundiora me confero, si hoc tantum monuero, vt qui se ad animi deiectionem propensiores sentiunt, cogitationes eas aduocent quæ erigendis, eas auersentur quæ deprimendis animis aptiores videntur. Huiusmodi sunt iudiciorum Dei, humanæque infirmitatis crebrior consideratio, à quibus vtrique cauendum, præstatque vt timidiores animæ lenioribus argumentis ad perfectiora se concitent. Grauiusque priores illos reprehendit Gerson, quod leuia peccata, vel etiam præterita exaggerare, sibi exprobrare, in memoriam reuocare, atque inde pertimescere non desinant, suaque omnia lance iustitiæ potius, quam misericordiæ trutinant, quasi verò suis viribus, suaque iustitia potius quam diuina misericordia salutem sibi spondeant. Et quomodo amator pacis Deus, in eiusmodi irrequieta, nouaque semper fluctuationes amante conscientia sibi locum eliget? Quanto fortet illis consultius, vt non suæ iustitiæ, sed Dei misericordiæ fiderent, sic iudicia Dei moderatè spectarent, vt tamen miserationes eius, super omnia opera eius agnoscerent? De postremis verò ita D. Bernardus; *Sunt qui & desperant: hi videlicet qui considerantes imbecillitatem propriam, desiciunt, & obruuntur à pusillanimitate spiritus, habitantes in carne sua, & circa infirmitatem propriam semper intenti, vt omnia que patiuntur, cursim enumerare valeant. Vbi enim intenderis ingnium, valet. In adiutorio autem Dei non habitant, neque nouerunt illud, ita quòd nec assurgere valeant vt aliquando cogitent illud. Ita ille; sed ex his breuiter adscriptis, etiam medela indicatur, quæ tamen è dicendis præsentior fiet.*

C A P V T IX.

Quanta possit esse spes.

AB hoc sacro, quod iam pandimus, spei adyto, profani procul arcentor, omnesque illi, qui cupiditatibus immerguntur, qui peritura prospectant, qui diuitiarum, honorum, amorum suorum spem humi defixerunt, qui nec diuini